

Latweeschu Awises.

47. gaddagahjums.

No. 33.

Trefschdeenâ, tanni 14. (26.) Augustâ.

1868.

Latweeschu Awises lihdj ar fawem peeliklumeem malfa **I rubli fudr.** par gaddu. Kas us famu wahrdu awiselleh 24 effemularus, wehl weenu dabbuhz klabr parwelti. Ja-apitelle: **Zelgawâ** Latw. awischu namma pee **Zonischewski**; — **Rihgâ** pee **Daniel Minus**, teäteru un wehmere celas suhrf, pee sw. Zahna batnizas jaunafa mahgitaja **Mueller** un pee **Dr. Buchholz**, leela Melkander-celâ Nr. 18. — **Wiffi** mahgitaji, fcholmeisere, pagasta walditaji, fcrihwert un zittf tautas draugi teel luhgti, lai lassitajeem awgabda to awiselleschenu. — Redaktora adreffe irr: „Pastor Bierhoff, Schloß pr. Riga.“

Magditajs: Waldibas pawehle. Politikas pabrskats. Daschadas sinas. Par dñintu mahju pirtschenu Bidsemik. Paribra lappa. Wisjaunafabs sinas. Sluddinaschanas.

Waldibas pawehle.

Kurssemes gubernijas waldinecks, us fawahm isflud-dinaschanahm no 7. Februara un 22. Merza sch. g. Nr. 749 un 1941 rahdidams un us Kurssemes gubernijas karee-leetu walditaja sinoschanu, — wisseem zaur scho dohd sinnahf, ka teem waj pawiffam waj us nesinnamu laiku atlaišteem salditeem, kas us dshwi grihb apmestees us brihwem krohna-platscheem tannis gubernijas Astrachan, Woronesch, Wjatka, Jekaterinoflaw, Drenburg, Samara, Saratow, Taurija un Cherson — un kam pehz teem nolikkumeem arri ta rekte irr, — ja-eewehro schihs leetas:

1) No pagasta-waldischanas winneem leezibas teel dohtas par to, ka winni sawds zitreisigds pagastds gan irr meklejuschees pehz semmes kur apmestees us dshwi, bet ka to newarr dabuht; arri ja-apleezina, kalabb' nê. Tur-klabt jarahd us Kurssemes gubernijas awischu isfluddinaschanu no 10. Aprila sch. g. Nr. 2376 *), pehz ka wiffas luhgischanas, ko tee waj pawiffam, waj us nesinnamu laiku atlaihti salditi Kurssemes gubernija luhds par to semmi, kas parwelti winneem effoht ja-erahda, no winnu zitreisigeem pagasteem irr atraiditas talabb', ka ta wissaughtaki tanni 25. Juni 1867 apstiprinata preekschrafska §§ 12 un 18 nesihmejahs wis us Kurssemmi.

2) Reisa ar scho leezibu ta pagasta-waldischana winneem dohd to sinnu, lurrâs gubernijas ar wahrdu pagasti

rohnahs, kas ar semmi baggati un kur domehnu ministeris brihwus krohna-platschus irr nowehlejis preeksch apmeschanahs us dshwi.

3) Tad winni waj paschi ar wahrdeem waj zaur aifsuhfiteem raksteem eet pee walsts-domehnu walditaja tanni gubernija, ko winni iswehlejuschees un winnam luhds, lai eerahda kahdu krohna semneeku pagastu, ar semmi baggatu, kur warr liktees peerakstitees, waj lai eerahda kahdus brihwus krohna-platschus, preeksch ta nowehletus; — tad ta domehnu waldiba, waj pehz tahs weenas waj ohtraas webleschanahs, us teem par to dohteem preekschrafssteem dibbinadamees, tuhlin noliks, kas wajadstigs.

Zelgawâ, tanni 30. Juli 1868. (Nr. 5325.)

No Kurs. gub. aw. isnemts un pahrtult.

Politikas pabrskats.

Wiffas Ciropas tautas taggad arween' wairahf fahf ilgotees pehz pastahwiga meera; jo ta atfischana ar warru wisseem prahta laudihm mahzahs wirsâ, ka karee waktis un behdas ahtri newarr fadsiht. Zik newainigas affinis zaur karee neteek isleetas! — Walsju nanda un manta teel istehretas; andele, semkohpiba un ammati nihst; freetnam darbam suhd dauds derigas rohkas; fehrgas un bads irr karee mantineeki; zilwezigi tikkumi un gohda juschanas pee laudihm issuhd. Lai gan scho gaddu eefahfoht Napoleona leela rihkofchanahs sibmeja karee, taf zaur leelwaldneeku prahtigu isturreschanahs pascha Ciropa lihdj schim meers irr usturrehts; leelwaldneeki ir tur to ugguni sinnajuschu apdschst, kur winsch jau taifjahs is-

*) St. Lano, Aw. Nr. 18, tanni 141. pualappâ.

sprukt, pr. Serbijā un Bulgarijā. Wiswairahf pateizibas tur ir nopelnijuschees Kreemu, Pruhfchu un Austreefchu augstee waldneeki. Bet tomehr arween' gaddijuschees kahdas nemeerigas galwinas, kas kahroja us uguns uspuhschanu, kas eenaidibu gribbeja usurrinaht, kur meers walda. Wissi lassitaji laikam sinnahs, ka stary Wahzsemmes un **Italijas** draudsiba bijuse no ta laika, kamehr aispheernaja gadda Pruhfchi kohpa ar Italeefcheem bij karrojuschees pret Austreefcheem. Jo wairahf Italeefchi Pruhfchus eemibleja, jo wairahf wiini Frantschus sahja nihdeht. Kad Pruhfchu krohnamantineeks bij aibrauzis us Italijas krohnamantineeka kahsahm, tad jo stipri nahja redsams, ka Italeefchi to Pruhfchi tur zeena un gohda. Tas nu Napoleonam nebuht nepatihf; bet Napoleonam arri stary Italijas leelmanneem zitti draugi, kas sawu tehnu-semmi labpraht turretu appakfch Franzijas pahrwaldischanas. Pee scheem Napoleona draugeem arri peeder generalis Lamarmora, kas tanni 1866. gadda Italeefcheem bijis par kara waddoni un kas arri pee ta irr wainigs, ka Italeefchi aispheern' til pehreenu ween' dabujuschi. Virms aispheernajs karsch tikka usfahfts, papreefch Pruhfchu waldiba ar Italijas waldibu par to spreeda, kahda wihse tas karsch wislabbahf buhtu weddams. Wissi Pruhfchu generali un Italijas generali leelaka pufse us to pastahweja, lai Italeefchi nebuht ne-aisteekoht tohs 4 leelohs krepofstus, kas Austreefcheem toreis wehl peederreja Seemel-Italija, bet lai Italeefchu leelakajs karsaphefts scheem 4 krepofteem labba tahlumā aiseijoht garram un lai til steidsahs us paschu Wihni tik, kamehr Pruhfchi atkal no seemeleem zaur Bee-miju Austreefcheem usbrufschohht un arri steigschotees us Wihni. Turklahht Pruhfchu generali pagehreja, lai Italijas milihfchi, no Garribaldija wadditi, zaur Dalmaziju steidsahs us Ungariju, tad paschi Ungareefchi arri buhschoht pazeltees pret Austreefcheem. Kamehr wissi zitti generali ar scho padohmu gauschi bij ar meeru, tamehr Lamarmora to neliklahs ne dsirdeht un stihwejahs us to, ka papreefch effoht ja-aplehgere tee 4 krepofsti, kur leels Austreefchu karsaphefts stahweja eefschā. Weidsamā brihdi wehl Pruhfchu fuhthts, graf Usedom, kas jau tolait' stahweja pee Italijas lehnina, tam Lamarmoram aiskafstija grahmata tanni 17. Juni 1866, ar stipreem wahredeem winnam peekohdinadams, lai ne-eijoht wirsa teem 4 Austreefchu krepofteem, bet lai steidsahs us paschu Austriju tik, jo kad Pruhfchu un Italeefchu armijas buhschoht fanahft kohpa eenaidneeka semme, tad to eenaidneeku warrefchoht jo gruntigi uswinneht un wissu Austriju apgahft. Lamarmora to grahmata nerahd neweenam zilwekam, to kluffam eebahsch kulle un eet karrotees us sawu rohku, eelauschahs tanni apgabbalā, kur tee 4 krepofsti stahw aplahft kā missu waktneeki; to Garribaldi arri ne-fuhtha us Ungariju, bet us Tirolu, kur Austrijas keisars stipri teek nihlehts. Austreefchi preezajahs, ka Italeefchi eenahf kā pelles lammata, uskriht scheem wirsa no wif-fahm pufsehm un pee Kustozzas stipri aplahwa wissu Lamarmoras armiju. Italeefchi nu neko wairs newarreja

darriht un Pruhfchi weeni paschi nu kahwahs ar Austreefcheem un tohs uswinneja. Bet katre prahtigs zilweks warr nopraht, ka gandrihs jadohma: laikam Lamarmora Napoleonam par patikfchanu, tihfchā prahtā sawu armiju lizzis aplaut, ka lai Pruhfchi un Italeefchi ne-isdarroht pahleelas leetas un ka lai Italeefchi neschkerrahs noht no Frantschu draudsibas. Kad nu Lamarmora schogadd sahja manniht, ka Italeefchi tomehr arween' stiprahf eemible tohs Pruhfchus, tad tas gudneeks nu iswell no kabbatas to grafa Usedom grahmata, ko winsch lihds schim noglabbajis, un to parlamentē islassa preefchā, turklahht fazzidams: ka fchi grahmata effoht gauschi rupja; ka Pruhfchi winnam tik tad pawehlejuschi us Wihni eet, kad jau bij par wehlu, un ka no schihs grahmatas warroht nopraht, kahds neschehligs eenaidneeks Pruhfchis teem Austreefcheem. Bet gudrajs Lamarmora irr peewihlees; jo wissi zitti generali ir taggad apleezinaja, ka Pruhfchi lihds ar winneem jau senn preefch kara fahlfchanas par scho leetu runnojuschi; ka grahmata arri nebuht ne-effoht rupja, bet Lamarmora gan gauschi nelabbi effoht strahdajis, ka to grahmata effoht flehpis un ka to turklahht effoht kā nosadhis, jo ta effoht krohna grahmata un tadeht winnam nebij brihw to paturreht sawas rohkās, kad winnam bij ja-attahpyahs no ministera ommata. Austreefchi arri scho Usedom grahmata newemm par launu, fazzidami, ka kara-lailōs eenaidneeks us eenaidneeku jau neko labba nedohmaschoht un nerunnaschoht. Tahda wihse Lamarmora nau panahjis, ko gribbejis, bet turprettim dauds Italeefchi zaur awisehm tam grafam Usedom taggad pateizahs, ka winsch zaur sawu grahmata, ko tanni 17. Juni 1866 tam Lamarmoram bij rakstijis, effoht rahdijis, ka Usedom Italeefcheem effoht labbahf draugs, ne kā pats Italeefchu generalis Lamarmora, kas to Italiju pawiffam gribboht nodoht Napoleona rohkahm us kalposchanu. Bet gandrihs jadohma, ka pats Italijas krohnamantineeks arri Pruhfcheem wairs negribb buht draugs, jo ne-ilgi atpalkat us Wahzsemmi aibrauzis un wezzo Pruhfchu lehninu fohlijees apmekleht, tomehr winnu lihds schim nau apmeklejis, bet us pahru juhdschu zella lehninam garram brauzis un lizzis aibildinatees. Nu wissi wehl skattahs, waj winsch jel atpalkabrazoht warrbuht nebuhschoht peebraukt pee Pruhfchu lehnina. Laudis spreesch, ka jaunajs Italijas prinzis us sawahm kahsahm to nehmis par launu, ka Italeefchi to Pruhfchu krohnamantineeku gandrihs wairahf zeenijuschi ne kā winnu. Bet prinzis gan pareisi nedarritu, wezzam Pruhfchu lehninam ohtru reis garram brauldams; paschi Italeefchi winnam to nemtu par launu, ka winsch aplaitina sawas semmes draugu. **Frantschu** keisars Schampans gubernija taggad weenam burmeisterim fazzijis, lai tik kautini tur jo pastahwigi paleekoht pee saweem darbeem, jo „Ciropas meers schodeen nekur neteek apdraudehts. Utizzeet nahkamam laikam un ne-aismirsteet, ka Deems farga Franziju!“ Zitti sohbgalli atkal spreesch tā: „Kad Napoleons runna no meera, tad karsch gaidams.“ **Spanija** dauds weetās effoht nemeers, bet waldiba tur

stipri par to wakke, ka nelahdas flaidras sinas par to ne-iseet par rohbeschahm. Tahdâ wihsê pawiffam newarr sinnah, kas taggad Spanijâ noteek, kas nê. **Randi-jas** nabaga lautini tanni 18. Juni wisseem sweschu walstju konjuleem grahmatas laidufchi, schelodamees, ka Turki, tanni 12. Juni no Randiöfcheem atkal karrâ ap-fauti, behgdami effoht uskritufchi weenam newainigam, meerigam zeemam un tur nobendejufchi 19 kristigüs zilwekus, feewas, behrnus un firmgalwjus, kas lauka strah-dajufchi; zittus noduhrufchi ar nascheem, zitteem ribflu pahrgreufchi, feeweefcheem waj wehderu usgreufchi, waj puppus nogreufchi ar nascheem, zeemu nodedsinajufchi, mantas islaupijufchi. Tad tee swehri gabjufchi tablah un wehl nokahwufchi 50 newainigus zilwekus, starp fcheem 7 preesterus. **Serbijas** teefas to firstu Aleksanderi Karageorgiewik newarreja dabuht rohkäs, jo winsch irr Ungarijâ. Bet us Serbijas waldibas rakstischanu Ungarijas teefas to Aleksanderi Pestê celiklufchi zeetumâ un fahkufchi winnu teefah. No 11. Augusta raksta, ka Aleksanders Pestes zeetumâ stipri effoht faslimmis. **Gelisch Rihnas** ta waldiba taggad fahfoht aiffahweht Ciropesfchu missionarus, fshohäs, andeli un tillumus, bet pa Rihnas juhrahm wehl braula dauds juhras laupitaji, kas nebuht wehl nepeetemm Ciropas tillumus. Ne-iski at-pakkal islaupijufchi weenu **Seemet-Wahzsemmes** fuggi, un tanni 3. Juni fahkufchi kautes ar weenu **En-lanteefchu** karrakuggi. Enlanteefcheem tik bij 3 leelgabbali un 20 juhras soldati, laupitajeem turprettim bij 3 fuggi ar 130 leelgabbaleem un 800 wihreem. Bet Enlantes leelgabbalini neganti us tahlu fkreeschanu un Enlantes karrâ wihri atkal pahreelzigi us trahpischanu; tahdâ wihsê Enlanteefchi to weenu laupitaju fuggi fah-fahwa un pahema, tee 2 ohtri aifbeha par tumfchu nakti. Enlanteefchi atbrauzä atpakkal us **Hong-Konges** ohstu ar to eenaidneeku fuggi, kam wehl bij wirfä 28 leelgabbali, 21 wihri un 7000 dollaru mantas.

Dafchadas sinas.

No **W. Ohdfenes** Widfemmê, 1. Augusta. Pawasfara mums no 27. Aprita eefahjäs ar jaukahn deenahn. Wiffa dabba drihs fahja falkoht, un mehš pehz pagahjufchahs grubtahs waffaras fhogadd zerrejahn peedsihwoht weeglahäs deenas. Bet Deewa dohmas un zelli nebij muhsu dohmas un zelli. Raiks no pat Jurgeem lihdi fchim weenumehr bijis faufs, tiklai reitahn reisahn kahda lectus fraumite irr notezzejufi. Karstums ir fhodeen' stahw pah 20 grabdeem. Meschi un purwji isfaltufchi, weetahn breefmigi degg. Lohpu fehrga nemas wehl nemittejäh un ildeenäs gaidam pehz lectuhm. Abholinsch fhogadd' labš tikla faemits, bet nau ne pus tik dauds zil pehrn'; feens arri labš, bet arri dauds masahf ne ka pagahjufchajâ gaddâ. Suhdi weetahn irr isweffi, bet newarr tohs ee-art, jo semme irr fakaltufi. Kudfi zaur leelo faufumu paliffa retti un ihfi, bet tomehr kufkoht wairahf rohnahs ka pehrn'. Rweefchu masahf ka pehrn.

Meeschi irr ihfi, no faules apspeesti, täpat arri aufas, kas weetahn jau baltas. Sirnu un kartoffelu (rahzinu) glufchi mas, täpat arri wiffi dahrsa augli; lahposti no lahpureem teel no-ehfti; liinu nebuhs ne pus tik dauds zil pehrn. Wiffa semme fakaltufi un behdiga, un ja scheligajš Deews drihs nefubtihs lectus; ta' ir rudfus newar-refim eeseht. Kur gan uemfim renti, kur puischeem un meitahn lohni; un Deews simm ka pahchi elpefimees zaur?! Kas to Elüi usturreja, tas patš Deews muhs usturrehs, to masuwinu fwehtidamš.

Wasch Deews ka Tehws parabdahs,

Tas, ka wajaga, gan gabdabs! —

B. S—g.

No **Slohtas** puffes. Tanni 2. Augusta mums fchê bij brangs pehrkonš un weetahn arri brangi nolijahs. Majorhm uifchahs pagastâ sibbins nospehris' gohwi un pahrschlehtis weenu kohlu. Ta behdiga lohpu fehrga nu arridsan fahkufe parahditees pee mums; frohna Slohtas Bahschazemâ weena gohws jau irr beigta, 2 zaur fahlehm isglahbtas. Kartoffeli (rahzini) pee mums weetahn jo labbi, weetahn jo flikti; welleku smilfchu semmê winni zaur zaurim labbi turräh, bet jo faufäs weetas irr masi un tik ruhkti, ka ehdoht reebj. Arri pee zilwekem fchê flimmibas fahf zeltees, wiswairahf tahda paweegla kolera, ar to masi behrnini gan ahtri mirst, bet leelee, lai gan nokriht no fpehka, tal isnahf zaur.

Schripils wirspilsteefa Kursemmes gubernijas waldibai peefubtijufe weenu sehnu, fahdus 13 lihdi 14 gad-dus wezzu, kas patš fauzahs par Behter Behrsin, bet falkahs aismirfäs, kur winnam dšintene un mahjas-weeta. Sehns 2 arschines leels, matti gaischi-bruhni, azzis fillas, degguns plats, mutte masa, waigs bahls.

Subbates Juhdu sinagogei un nabagu-nammam par preekschneekem us nahkofcheem 3 gaddeem irr apstiprinati: Abraham Gessel Mariënburg par nemon (noudas-fanehmejs), Moses Rabanonok par more (mahzihts) un Leibe Fleischmann par goba (wezzalajs).

Pee **Rihzes** (Nieder-Bartau) pagasta teefas tanni 19. un 22. Augusta sch. g. Rihzes meschakungs noturrehs torgu un peretorgu, kur wairahfsholitajeem us 12 gaddeem, no 1. Januära 1869 rehkinajoht, isdohs tohs mescha obrolgabbalus Smiltene un Reepenê us arrenti.

Safsmakles Juhdu sinagogei par preekschneekem us nahkofcheem 3 gaddeem irr apstiprinati: Safsmakles rabbiners Moses Lehrenblatt par more (mahzihts) un Dawid Joëlfohn par goba (wezzalajs).

No **Odfas**. Justizministeris, graf Bahlen, kas fcho waffar' arri bij atbrauzis Rihgâ, Jelgawâ un Dub-beltös, tanni 11. Augusta tikla faqaidihts Odfä pee Melnahs juhras.

No **Ohgres** dselszella-stanzijas. Tanni 31. Juli fchê notikfufe leela nelaimie; Ohgres stanzijas inspektors bij faslimmis un fchim weetâ par to laiku weens gohdigs eisenbahnes kungs no Rihgäs bij aifubtihts, lai to stan-ziju walda. Winsch weenu maschihni ar ballastu waggoneem bij aifubtihts par eisenbahni un par nelaimi bij aif-

mirfis, ka ne-ilgi papreelſch wiſſam zaur telegrafu ſinnu bij atfuhrinjſchi no Remberta muifchas ſtanzijas, ka no turrenes maſchibne iſbraukufe uſ Ohgres puſſi ar garru rindu mantu-waggonu. Abbas maſchibnes fatiklahs weenâ weetâ, kur ſleedes eet ar leelu rinki uſ leiſu un talabb' weena ohtru pee laika newarreja eeraudſitees. Kad $\frac{1}{2}$ werſte til wehl bij ſtarpâ, tad abbi maſchibnu weddeji nu gan reds, ka irr ſlikti, ſahl katrs ar wiſſu ſpehku peetur-reht, bet newarreja wairs apſtahtees, jo abbas waggonu rindas ſtrehja uſ leiſu. Weens no teem abbeem maſchibnu weddejem pee laika dabuja nolekt un til druſzin effoht eewainohts; tas ohtrs weddejs arri pahrdaudi ne-effoht faſlahdejees. Bet abbas lokomotives faſkreijoht faſit-tahs druppôs; tee waggoni ſakrahwahs kalnâ zitti uſ zit-teem, 13 zilweki waj weeglahl waj greuhtabl eewainoti. Daktari jo ahtri tikka ſawefſi no Rihgas un Jaun-Zelgawas, bet weens no teem eewainoteem jau effoht nomirris. Wiſſi, kas to ſtanzijas inſpektori paſiſt, ſchelojâhs, ka tahdam gohdigam zilwekam tas warrejis notikt, ka aiſmir-fis to ſinnu, ko dabujis un ka wiſſam laikam nu eefchoht ſlikti.

Peterburgâ polizeja nolehrufe kahdas 120 lihds 130 drukkatas draudeſchanaſ grahmataſ, kur teek ſohlihts, ka dauds nommi Peterburgâ tiſſchâ prahâ tiſſchoht nodedſinati.

Peterburgâ abraukufchi Dahnu kehninfch un kehniane pee ſawas meitinas, muſſu augſtahs krohnamantineezes.

Rihgâ, ſwehta Jahna gildes-nammâ tanni 1. Auguſtâ, pulkſten 10ds no rihta weena jauna leetu-iſrah-difchana irr uſſahkta, pr. Rihgas ammatneeki ſchê ſalikufchi kahdas 500 leetas, ko winni brangi un derrigi irr iſſtrahdajufchi. Schee ammatneeku darbi tiſſchoht rahditi 4 neddelas no weetas un zerrejam, ka wehl zitti meiſteri tur ſaweddihs ſawus darbus, jo lihds ſchim til maſ meiſteru tahs leetas tur ſaneſſufchi.

— Tas atlaiſis ſaldats Joh. Heint. Willumeit, kas pehrn' ſeemâ pa Kurſemmi un Widſemmi apfahrht dauſſidamees to ſwehtu kriſtibu bij pulgojis zaur to, ka ſawu behnu wairahl reifes lizzis kriſtiht, pehz jounakahm ſianahm ſawu meitiuu pawiffam lizzis kriſtiht 10 reis! Ta nelaimiga maſa dwehſelite, pee ka patſ tehws til warren apgrehkojees, irr nomirruſe.

Behrnawas apgabbalâ ta affins-zaureſchana pee zilwekeem paleek arween ſtipraka un wiſwairahl dauds behni zaur to apmirſt.

Sahmu ſallâ irr jo knappa pfaufchana; til rettâs weetas, kas ar leetuhm bij apſwehtitas, pfaufchana effoht labbaka.

Peterburgâ tanni 28. Juli lijis ſtiprâ leetus, bet to ugguni newarrejis wis apdiſchſt, kas nu jau ilgi degg tannis purwjos. Tanni 15. un 16. Juli ugguns iſzehlahs tannis leelôs meſchôs, kas irr ap Olonezi. Jau dauds neddelas atpakkat leeli meſchi degg gairchâs leefmâs tannis aprinkôs Oſtaſchkoew, — Staraja-Muſſa, — Demjanſk, — Waldai, — Wiſchniwolo-tſchol un Cholm. Tanni 18. Juli gan bij leetus,

zaur ko gairſ tikka iſtibrihts no duhmeem, bet meſchu degſchana pehz leetuhm tur ſazehlahs jo leelaka un ſtipraka. Kad ar eisenbahni brauz no Peterburgas uſ Wilnu, tad wiſzaur par ſcho tahtu zekku pa abbahm puſſehm warroht redſeht deggoſchus meſchus! —

Pa **Rihgas-Dinburgas** eisenbahni tanni laikâ no 1. Januâra lihds 20. Juli 1868 zilweki braukufchi:

	I. klaſſe.	II. klaſſe.	III. klaſſe.	Pawiffam.
no Rihgas	1,548	6,612	48,432	56,592
uſ Rihgu	1,762	6,089	38,606	46,457

Tanni laikâ no 1. Januâra lihds 27. Juli 1868 par eisenbahni prezjes uſ Rihgu atwedduſchi 3,338,122 pudu no Rihgas iſwedduſchi 3,221,812 "

Par uhdens-zekku tanni laikâ no 20. lihds 26. Juli 1868 no Rihgas irr iſweſti:

Pinni	1. ſorte	61,131	pudu
"	2. "	36,533	"
"	3. "	9,971	"
"	4. "	3,857	"
Pakkulu dſihjas		1,100	"
Kanapes	1. ſorte	9,141	"
"	2. "	3,945	"
"	3. "	7,073	"
Eiſchklas		4,475	tſchetw.

Labbiha nau iſweſta it nekahda, bet balki un galbi gan irr iſweſti. — G. B.

No **Kandawas** puſſes, tanni 31. Juli. Til leelas meſchu un purwu degſchanaſ, zil ſchogodd, gan ilgeem gaddeem nau redſetas. Gandrihs neweens leelabts meſcha gabbals nau palizzis bei degſchanaſ. Brauz kur braukdams, wiſſur par meſcheem un purwjeem duhmus redſeſi kuhpam, jeb iſdeggufchi meſchi leezina, ka ugguns ſchê ſawu pohſta darbu jau paſtrahdajis. No 21. lihds 27. Juli muſſu apgabbalâ deenu no deenas bij duhmainsch gairſ, un wiſſas mahjas ar greiſdejamu ſmalku bij pilnas. Duhmi bij til beſſi, ka ſauſe pee debbeſihm ſtahweja it bahli ſarkana. Kur taggad meſchi no leela karſtuma un pahrlieziga ſauſuma til aplam iſkaltufchi, tur lautineem gan jo apdohmigi ar ugguni waijadſetu dſihwoht. Bet kas to dohs! Beegulneeki un ganni kurr ſawu ugguni tâpat kâ pa wezzam un prohjam eedami to ne-apdſeſch. Pahweji par meſcha plawahm dſihwodami ugguni eetaiſa un to deewegan zeeti ne-apwakte. Zits atkal grippedams pahrlabboht ſawas ſuhnainahs plawas jeb ar kaddikeem un ſikku no-augufchahs gannibas, peclaidis ugguni. Lai gan rehti, tomehr arri tas atrahs, ka ugguns daſchâ meſchâ tiſſchâ prahâ eelaiſta, lai beejais meſch iſdegg un ſaimneekam labbakas gannibas rohnahs. Kur meſchi leeliſkam deggufchi, tur laudis dauds deenahm un neddelahm ſtrahdajufchi meſcha gabbalu dſeſhdami un tomehr nau eephehjuſchi ugguni ſawalbiht, jo ugguns par iſzirſtahm ſtigahm un iſtrahteem grahwjeem pahri ſtrehjuſe. Ar meſcheem gan pee mums waijadſetu dſihwoht dauds tauwigaki, ne kâ to taggad darra. Uzihw redſoht tee gaddu no gadda eet maſumâ. Kamehr muſſu apgabbalâ wehl papilnam tee no nonnes tahrpeem noſlahdetee kohki

par smeekla naudu dabujami, tamedr wehl buhs bakki un malka lehti. Bet kad tee nokaltuschee kofki beigfees, tad arri pee mums buhs meschu truhkums, ta jau taggad ap Dobbeli un Zelgawu, fur laudihm dauds jubdsehm tablu pehz malkas un balkeem jabrouz. Jau pee laika gar mah-jahm, lauku mallahm un gatwahm wihtolus un wehl zittus kahdus audseligus kofkus wajjadsetu fastahdiht, kas mums pehzdeenäs dohtu brangus schaggarus.

Rudsi un kweefchi gan mas no auguma, bet kulloht irr rasmigi, un graudi smukki peebredufchi un swarrigi. Ilgeem gaddeem tik smuktus un smaggus graudus ne-essam dabujufchi. Aulas un firus jau Juli mehnesi plahwahm, weetahm arri meeschus. Ur wissu karsto un faujo laiku kartoffeli mahlu semme brangi augufchi. Bet dahrsös auglu kofki un pukkes daschä weeta pawiffam nokaltufchi un nowihtufchi. Daschi fainneeki, kam stip-rahä mahlu semmes, lihds schim wehl wiffas sawas papu-wes nau warrejufchi usart.

No **Kurfemmes**, Juli mehnesi pehrkös nospehris weenu Zeezerneeku un weenu Gaikeneeku. Gailu krohgä pee Dschubkstes weenu schihdu, kas sehdejis pee krahsas. Zeezeres fudmallu dihki weens fainneeks peldeämäs no-flihjis. Tanni 15. Juli Misfirres Ruggaju muischas rijas nodedsa. Stahdi rehkina lihds 1000 rubulu. No ka uggunä zehlees, tas nau sinnamä.

No **Widsemmes**. Kahds kurfneeka burscha, kam nau wairs patizjis strahdht pee sawa meistersa, panchmis weenu karroti fahls-flahbama (Salzsäure) un to meisterim gulloht uslehjis us galwu un us peeri. Schihä tik aplam stiprahä fahles kurfneekam wissu ghimi un arri azzis no-ehdufchas it zehlas. No galwas tee matti un wiffa ahda eet nohst. Nesinn, ka wehl buhs ar atschu spohschumu; baidahs, ka kurfneekä nepaleek zauru muischu akks. Kurfneeka feewai ar mihligeem wahrdeem laimejees isda-buht no burscha, ka wirtsch effoht tas wainigajs. Pa-gasta wezzakam atkal isteizis, ka pehrnaja seemä 2 pagasta skohlas effoht nodedsinajis, lai winnam wairs nebuhtu ja-eet skohlä. Ak tawu nebehneeka sehnu! Taggad no-dohs tee fahm.

Moslawas apgabbalä usgahjufchi wiltigas naudas taifitaju, semneeku Leontjewu. Utraddufchi par 700 ru-buteem falschas naudas.

No **Kreemsemmes**. Skopinäs polizeja peenahfufe tohs blefchus, kas pehrnaja gaddä to posti pee Masanas aplaupijufchi. Romannija, ka weens birgeris Ignat-jew us reisu pahleeku baggats bij palizjis. Smeekleja winna mahjas un atradda 15 naudas-papihru serijas, fo aplaupitajis poste toreis bij weddis. Ignatjewä teizahs, schohs naudas papihrus no birgera Kalunina dabujis. Bet schis, tikko polizejas wirrus eerahdsijis, par lohgu isbehdsä ahra. Smeeklejoht usgahjufchi winna nammä 2600 rubulus naudas un 5 serijas laupitto naudas papihru.

No **Widsemmes**. „Sakrahjat tahs bruhketahs jeb nostempeletahs postmarkas,“ ta usfauz Ober-Pahlenes mahjitajis Maurach. Nu fur tad tahs lai leek? Tahs jau

nekur newarr bruhkeht. Mehs gan ne, bet Rihneefchi ar tahm isgresno sawas gultu schirmes, lohgu flehgus, arri kambaru scenas. Tadeht tee schihä postmarkas pehrk par 100eem un 1000eem. Reines missiones beedriba tadeht tahs sakrahj un Rihneefcheem pahrdohd 1000 par weenu dahlderi. Par eenahkfuscho naudu Rihneefchu behrnus audfina, kas no zeeteem paganu wezzakeem schur un tur teek islikti lai mirst, jeb par wehrgeem teek pahrdohhti.

No **Londones**. Wisleelakahs Gnlantes awises „Ti-mes“ taggad tahdu drukkäs preffi isprohwejufchas, kas weenä paschä stundä drukkajoht 46,000 bohgenes un tohs arri smukki pehz kahrts faleezohht.

Turkös, Trapezuntes pilsehtä kahds ahprabhigs zil-weks ibsä laika nokahwis 17 zilwekus. Wirtsch flehjis par eelu un fur tik zilweku satizjis, tam tublin nasi ar 2 asminihm grubdis wehderä. Weidsoht to ar atmincem mesdami pee semmes nogahsufchi un fanehmufchi zeeti.

Par dsimtu mahju pirkfchanu Widsemme.

No 23. Aprila lihds 23. Juli 1868.

Pahrbeojis.	Muischa.	Zit dahlderi.		Zit malkabä.
		d.	gr.	
Laudon	Rohsbeht	339	665	50,095
Samfon	Pahles m.	96	75	19,086
Siemens	Fraulenes m.	666	1286	99,903
Mengden	Kaugeram.	323	554	54,686
Bof	Lodimois	279	539	47,335
Stafelberg	Albia	51	89	11,485
Villebois	Kurrista	99	243	19,601
Stryk	Krimaumois	130	222	19,128
Ditmar	Nus Wendfamois	28	116	5,190
Rolken	Luniamois	59	135	11,718
Stryk	Wanna Woidomois	250	511	49,483
Stryk	Korküllamois	340	641	69,094
Stafelberg	Wdaweremois	201	523	31,444
Stryk	Pattüllamois	116	154	22,862
Sivers	Eufomois	34	18	4,930
Stafelberg	Immafer	63	207	10,290
Stenbof	Nitaure	40	74	5,500
Löwis	Aderkaäm.	111	268	21,050
Moller	Sömerpallom.	34	140	4,800
Stafelberg	Allaghtwui	17	—	3,194
Transehe	Jauw Brangelm.	59	36	9,211
Igelström	Wastne Reomois	307	314	40,290
Maidell	Sindimois	97	473	16,443
Moller	Karraeki	18	82	3,400
Dettingen	Kurramamois	53	82	5,930
Moller	Fojumois	92	220	14,375
Wolff	Alawik	76	10	9,490
Mellin	Böklinois	187	288	38,000
Maidell	Löwismois	17	67	2,450
Vietinghof	Walgjerm	42	14	5,706
		4224	8046	706,169
		4313	36	706,169

Dalderis zaur zaurim rehkinajoht malka kahdus 163 rubl. fudr.

Widsemme semme teek nowehrteta pehz arkleem, dalde-reem un grafcheem. Schis rehkinfch no teem laikeem zeh-lees, kad Widsemme stahweja semm Sweedru kehuina wal-

difchanaſ. Kurſemme nekad ſemm Sweedreem nau ſtahwejuſi, tadeht Kurſemmé ſemmi zittahdi nowehrte. Bet kad nu Widſemneeki un Kurſemneeki irr brahſi, tad ſinnams Kurſemneeki ar Widſemmes ſemmes nowehrteſchannu grihb eepaſihtees. Tadeht Latw. Awifehm uf preeſſchu buhs jadobd ſinna par to, kahda muhſu arkla-aprehkinaſchana ihſti irr.

Bet arri mehs Widſemneeki pateiktum, kad Kurſemmé arri ſinnu dabutum par to, ká ihſti Kurſemmé fainneekem mahjas teel iſrentetas un pahrdohſas. Warrbuht, ka notiks pehz puhraweetahm! Mehs tápat arri preezatumees, ja kahdu wahrdinu par to dſirdetum, waj arri Kurſemmé mahjas teel pahrdohſas un ká ar pahrdohſchannu uf preeſſchu eet; tápat arri, ká ihſti irr ar Kurſemmes fainneekem, waj winni zaur zaurim rehkinajoht par turrigeem turrami. Mehs Widſemneeki to gan dohmajam, tadeht ka Kurſemneekem irr labbaka ſemme. Mehs dſirdam, ka daschi fainneeki rudſus nemaſ neſehjoht, bet kweeſchus ween. To mihi Kurſemneeki drohſchi lai tizz, ka mehs Widſemneeki winneem wiſſu labbu no ſirds wehlejäm.

Bapibra lappa.

2.

Tanni paſchá deená ap puſdeenas laifu, weens ſchihdelis ar paunu gahja pahr ſneegainem lauſeem uf tuwo zeemu, kur ſawu puſdeenu gribbeja turreht un atpuhſtees. Drihs wiſch arri atſneedsa zeemu un uſmekleja weenigo krohgu, kas turpat zeema eefahſumá atraddahs. Zittu weeſu krohga nebij, tapehz prezzineeks arri nu brangi iſlaidahs ſiltá iſtabá. Krohdseneeks un krohdseneeze gahja un nahza to puſdeenu fataiſidami, ko kaimiſch bij apſtellejis.

Puſdeenu paturrejis, kaimiſch gribbeja atkal uf zellu dohtees. Bet to breeſmigo putteni zaur lohgu eeraudſijis, kas pa to laifu bij fazehlees, wiſch palikka ſiltá iſtabá un gribbeja té pat zeemá luſloht ko idoht. „Labbahſ buhs,“ wiſch pats uf ſewi fazzija, „ka es tahlahſ neeſſchu, jo libds waklaram es tatschu netiſſchu libds tam tuwakam zeemam un par nakti man netiht ta eefchana pee tahda laika, kur labs fainneeks ſawu funni nedſenn lauká.“

„Zums gan taiſniba, tas nau nekahds laiks preeſſch reiſoſchanaſ.“ atbildeja krohdseneeks, kam bij ſarkani matti un nejauka iſſkatta.

„Gan arri tahdu nejauku laifu zeká eſmu peedſihwojis!“ runnaja kaimiſch tahlahſ, jo kam tá, ká man, zauru goddu waijag buht uf zella ween, tam daudi nepatiſchanaſ japahrzeesſch, kad tas ſawu maiſi gohdigi grihb nopelnuht. Manna andele ar ſpizzehm un audeſlu man gan maſ ko eenesé, bet es ar ſewu un behrneem tomehr ar to warru pahrtiſt. Manna prezze irr arween' no labbakas ſortes un lehſta, tadeht man pa wiſſu ſcho apgabbalu arri daudi to paſtahwigu pirzeju. Waj redſat kreetnu prezzi! Schihſ ſpizzes preeſſch pahri deenahm iſ Briſſeles eſmu dabujis!“ To fazzijis, wiſch iſwilla no paunas

daschadus drehbju gabbalus un tohs iſſikka uf galda, fainneezei, kas arri par to ſtarpu bij peenahluſi, peedahwadams. „Nu, miha fainneeze, iſmeklejtees ſew kahdu patihkamú gabbalu, wihrinſch jau to labpraht aiſmahſahs!“ Bet krohdseneeze ne-atbildeja neko uf ſcho mihligu uſrunnaſchannu, tik uſinetta ſwebrodamas azzis papreeſſch uf tahm ſpizzehm un tad uf krohdseneeku, kas pee krahſns fehdeja ar ſlahbu gihmi. Krohdseneeze daschus prezzes gabbalus bij apluhkojuſi un eefahka uf zitteem dingetees. Bet tadeht ka prezzineeks tik lehſti nelaida ká winna gribbeja, tee iſſchkihrahs.

Pa to ſtarpu krohdseneeks bij pazehlees un pee lohga peenahzis, kur prezzineeks ſawas mantas pauná eefehja. Uſ ſchihdu atgreesees krohdseneeks tam ſauza ar ſawu aiſſmahkuſcho baſſi: „Nahz ſchurpu un parahdi man jel arri tawu prezzi, warrbuht, ka tatschu kahdu gabbalu warreſſchu ſalihſt!“ Wihs, gribbedams kahdu graffi nopelnuht, paklauſija ahtri uſaizinaſchanaſ. Nu abbi ſahka kauletees. Krohdseneeks dingejahs wehl trakkali ne ká ſchihds. Krohdseneeks gauſchi lehſti gribbeja pirkt, bet prezzineeks ſawu prezzi uſteikdamſ negribbeja tik lehſti atdoht. Gribbedams iſrahdiht, zil winna prezze ſmalka, wiſch ar weenu gabbalu ſpiſſchu pee lohga bij peegahjis, lai pirzejs labbi warretu no ta apleezinatees. Pa to ſtarpu, kamehr andelmannis uf ſawu prezzi bij mugguru atgreesſis, krohdseneeze apluhkoja tahs ſpizzes, kas uf galda guſleja. To ilgahſ winna to brangu prezzi apſkattija, jo wairahſ ta eefahroſchana tai uſmahzahs. Weidsoht tas ſaunajs dabuja winnas ſirdi to wirſrohku; winna ahtri pakehra weenu labbu gabbalu no tahm ſpizzehm, kas tai wiſwairahſ patikka un paſlehpa to jo muddigi appaſſch ſawa laſkata, ſawu wihru wehl ar ſchkelmigahm azzihm uſluhſodama, jo tas wiſſu bij redſejis un tai ar azzihm metta, ka tá eſſoht labbi iſdarrijuſi. Tad ſchi apſehdahs uf krehſla un iſturrejahs ittin rahmi.

Prezzineeks atkal pee galda bij peenahzis. Wiſch ar krohdseneeku, kam uf weentreiſ wiſſa luſte uf dingefchanoſs bij ká iſſudduſe, neko nebij ſalihjis. Kluffi wiſch ſawu prezzi ſahka ſalikt, ahtri tohs drehbju gabbalus pahrkaitidams. Par brihnumu wiſch nomannija, ka weens no teem dahrgakeem gabbaleem winnam truhka. Schelodamees wiſch to fainneezei fazzija, jo neweens beſ ſchihſ pee galda nebij bijis. Krohdseneeze brihnijahs un negribbeja no ta neko dſirdeht. Bet andelmannis nebij no tahdeem, kas ar neka iſrunnahm liſkaks apmeerinates. Wiſch uf pehdahm pagebreja ſawu ihpaſchumu no winnas atpakkat. Nu krohdseneeze ſaduſmojuſees, ſchihdu ſahza lammohſt par tahdu nekaunibu. „Waj juhs dohmaját, ka juhs kahdá jaglu zaurumá eſſat eelihduſchi?“ winna blahwahs. „Es Zums ſaktu, ka juhs uf pehdahm iſſeetu no muhſu gohdigahm mahjahm!“

„To es arri darriſchu!“ atteiza apkrahpts prezzineeks, ſaduſmojees, panehma ſawu paunu uf mugguru un greeſahs uf durwu pufſi. „Es ſinnu gan,“ wiſch wehl iſcedams fazzija, „ka tahs ſpizzes man ſcheitan noſagtas;

bet teefa man palihdsehs mannu ihpafchumu atpakkal dabuht!" Un nu winsch ahtri steidjabs no istabas ahra tikt.

"Ro? Tu deedelneeks!" eebfahwahs frohdseneeks; "ko? Tu turri muhs gohdigus laudis par sagteem un slypkaweem? Tu grippi muhs pee teefas apfuhdseht? Pag' fahohdihts tehwin', es tew rahdischu! Un krahjns krukki fagrahbis, fawas leelas dufmas dewa tam ar to weenreis ta par galwu, fa schidinsch us reis nofritta gar semmi un affinis stipri fahja skreet no tabs pahristas weetas.

Kalps, fas to trohkfni bij isdsirdejis, arri bij peeskrehjis un gribbeja frohdseneekam preekscha mestees, bet frohdseneege to ar waru bij atpakkal atrahwufi. Saffistajs jagulleja us grihdu pumirris, bet frohdseneeks nekawehts to nabadfinu wehl fitta til ilgi, kamehr tas pawiffam bij nohst. Nu schis swehrs til skrehja kalpam wirsa, bet schis pats spehzigis wirs buhdams, atgruhda frohdseneeku no sewis nohst un til us seewas luhgschanu tas pats norimmahs no tabfakas usmahlschanahs. Nu abbi laulatee draugi nehmahs kalpu ar fawahm nejaukahn beedeschannahm ta eebaidiht, fa tas pats apsohlijahs par wiffu kluffu zeest, ko bij redsejis. Turklah tee tam apsohlija labbu daku no ta nofista prezziueka mantahm un no tabs naudas. Isbailes un mantas kahriba to pee ta peedabuja, fa winsch apsohlijahs ar faweem kungeem us weenu rohku palikt.

"Ro mehslai eefahkam ar to nedsihwu blehdi?" prafsija frohdseneeks pehz kahda brihtina, lihki smeedamees apluhkodams, "jaluhko winnu pee mallas dabuht, zittadi mums ees flitti.

"Aprakim to tanni brihwä stalli, kur zauru gaddu ne-weens zilweks nestoiga," fazzija faimneeze.

"Ne lä, ne lä!" eefauzahs mahautizzigajs frohdseneeks bailigis; "mahjäs winsch nedrihkt palikt, man nebuhtu meera ne nakti ne deena un mahjäs nebuhtu wairahl nekahda swehtiba!"

"Nu," fazzija kalps, "tad eemettisim winnu uhdeni, uppe jau nau tablu." Scho padohmu tee swehri atradda par labbu. Bet zeema tumumä tee negribbeja leddu zaurumu zirft un tapehz nospreeda lihki nahkscha nakti labbi tahli no zeema weenä weeta kur stipra straume, ahlingi celaisf. Lihds tam laikam tee to lihki paglabbaja weenä stalli. Nu arri bij jau tumfa usnahkufi un nejauka wehtra plohsijahs. Tahds laiks teem slypkaweem bij ittin patihkams, jo schee patlabban ar to darbojahs, to lihki, kam wehl alminus peelikka klah, maschs eeschuht. Us reis winni isdsird stipru klaueschanu pee aisslehgtahm mahjas durwihm. Wiffi palikka bahli un fahja trihzeht. Te klauetajs wehl stipraki pefitta un swescha baljs luhdsä lai jel palaischoht eekschä. Istruhkschees wiffi isbeha no stalla us istabu un frohdseneeks prahtigi atwehra lohgu grippedams swescho dabuht redseht. Bij weens weenigs reisneeks, fas us leewenehm stahweja un atkal eefahja klaueht. Frohdseneeks swescho redsejis, aistaisija lohgu un pawehleja kalpam, lai tas to laischoht eekschä.

M. G—g.

Wisjannafahs sinuas.

No **Peterburgas**, 7. Augustä. Pehz schury atnahkuschahm sinuahn ta keisariska augstiba, leestirfene Olga Feodorowna pahr Odeffas pilsehtu dohschotees us Wahzsemmi. — Tahs mehroschanas melnä jubrä laimigi irr pabeigtas, fas bij eefahktas dehl telegrafes drahts nolaischanas jubras dibbinä preeksch Indijas-Giropas telegrafes lihnijs.

No **Riffingenes**, 6. (18.) Aug. Kreewufemmes Keisara meita, ta leestirfene Marija, sawu wesseloschanahs laiku Schwabachē pabeiguse un riht tohp gaidita schury atnahkoht.

No **Wihnes**, 7. (19.) Aug. Zaur to, fa Turku-semme warretu isjeltees wehl jo leelakhs nemeers, taggad aisseegts karra-eerohtschus zaurwest us Serbiju, Rumaniju un Bosniju. No Maidawas atnahkuschas sinuas stahsta, fa Bulgarijä salassitas un apbrunnotas dumpineeku bandas pahr Donawu grippoht eet.

No **Triestes**, 1. (13.) Aug. Us Kandijas fallu tanni 27. Juli stary Turkeem un Kandioscheem bijuse kauschanahs, bet Kandioschi schinni kauschanahs paturejuschi wirsrohku.

No **Londones**, 5. (17.) Aug. Awises "Times" falka, fa prinzis un prinzeffe no Wales papreeksch Kopenhagenē un tad Greakufemmes kehniu apmekleschoht. Apbrunnotas dumpineeku bandas raudsijuschas uskrift kahda mahzitaja nammam Tughalē (Zelantē). Kad ar schahweeneem winneem atbildeja, tad schee aisswilkahs atpakkal.

No **Parises**, 7. (19.) Aug. Stary laudihm irr ta walloda, fa Keisars Napoleons jo drihs fanahkschoht lohpa ar Spanijas kehniineni.

No **Riichi-Nowgorodes**, 9. Aug. Tas leelajs tirgus, fas tur ilgaddus teel noturrechts, lai gan schogadd druzjim aisskawehts, taf jo wairahl tohp apmeklehts.

No **Parises**, 10. (22.) Aug. Awises "Gazette de France" raksta no Luzernes, fa tur weens kehneetis, fas us tur buhdamas Unlantes kehniinenes Wiktorias nifnas dohmas turrejis, tai grippedams dsihwibu pakemt, no teefas irr faemts zeel'.

— Tanni 3. Nowemberi sch. g. Seemel-Amerikā tiks iswehlehts jaunajs brihwalschu presidente, un schi wehleschana triht us generali Grant un to zitreisigo Nu-Yorkas gubernatori Horatio Seimour. Bet wiffi wairahl dohma, fa Grants gan schinni iswehleschanä dabbuschohht wirsrohku.

— Austrijas Keisars Augusta mehnescha gallä no Baieres pahrnahkschoht atpakkal us mahjahm.

—n.

Latw. awischi apgahdatajs: **Gottward Bierhoff.**

S I u d d i n a s c h a n a s .

Irlamas pagasta-teefa usajzina wiffus tohs, lam lahdas taifnas parradu praßifchanas pee tabs mantas ta tanni 27. Dezemberi 1867. gadda nomirruscha Kubtmuifchas Sprungu fainneefa **Karl Waldheima** buhtu, lai tahdas lihdi 30. Oktoberi 1868, kas par to weenigu isflehgichanas terminu noliktis, pee schihs teefas peeteiz un israhda, lai arri wehrä leef, ka fehbata peeteifchanaabs wairs netiks klanfita un wiffi tahdi parradu-praßifitaji ar fawahm praßifchanohm pawiffam klubs isflehgati. Tamlihdi arri wiffi tee parradneekei ta Karl Waldheima teef usajzinati, lai lihdi to paschu terminu sawus parradus atlibdßina jeb wehrä leef, ka zittadi tabs pehz likkuma noliktas strahpes pret winneem klubs bruhketas. 3

Grendifchu teefas nammä, tanni 23. Juli 1868. (Nr. 346.)

Mans kantoris „**Ernst Westermann un beedrs**“ nau wairs atrohnams leelaja eelä, bet **palehjas eelä**, mannä pascha nammä Nr. 16, ohträ nammä preefch gimnaßijuna, kad no tirgus nabl, nezil tahli no Kursenmes kredita-beedribas namma. 2

Ernst Westermann.

Tanni waffara no 1. ul 2. Augusta deenu fch. g. diweem Krihsburgas fainneekeem no Klangu mahjahm 3 firgi, ka rahdabs, no fchiganeem nosagti: Judrik Behrßnam weens eetumfch-farkans firgs ar notruffufchahm, palfahm krehpehm, pafku asti un masu baltu fihmi peere; Wikkell Lappinam 2 firgi, weens tibri farkans ar masu baltumiam labbös fahnös, krehpes us diwahm dakkahm, — ohtrs eestis-firms, teews firdfarkas ar palfahm krehpehm, firmu asti un labbä palkakas fahja baltis nags. Kas palihdsehs fchöhs sagtohs firgus atdabbuht, tas par katru dabbuhs desmit rubukus pateizibas naudäs.

Wiffeem, kas ar sawu labbibu us Leepaju branß, zaur fcho daru finnamu, ka Leepaja paschas ohstas mallä, ne tahtu no tilta tanni baltä nammä, fur lihdi fchim wezzakajs Schneidera fungs andeleja, ar labbibu ka arri ar fik. hyn un fahli esmu fahjis andeleht, un par labbibu ka arri par linnsefklahm tohs labbakohs tirgus maffaju, un filkes un fahli par lehtu tirgu pahydrohdu.

Tadeht wiffus mannus pasihstamus, kas tohs ilgus gaddus, lamehr es pee Karl Schneidera funga par palihgu bijis, ar mannim irr andelejufchi, ka arri wiffus zittus labbibas pahrdewejus luhdsu, lai manni schinni jaunä andele ar sawu prezzi apmekle.

Lai ikkatre fcho jaunnu kantori bes miffeschanahs warretu atrast, tad par to esmu gahdajis, ka tee sekli, kas Leepaja us tilta stahw, katru kas pehz Karl Lafßmannu praßifhs, pee mannis atweddihs. 3

Leepaja, 1mä Augustä 1868.

Karl Lafßmann.

Teef flunßigi taifiti mehßli preefch fuhdoschanas, fo fawz

Superphosphat,

kas dohd baggatus augtus un kas dabbujami pee mannim appalfchraftita. Schinnts beidsamös gaddos irr pikufchi itgadus un ar to sawus laufus fuhdojuschi wairahf ne ka fimts muifchas Kursenme un Widsenme, ka wahrbus ikkatre pee mannim war dabbuht sinnaht, un kas dohd to wislabbaka leezibu par to, zil fchee fuhdi laukeem irr derrigi. Ar teem fuhdojohf wiswairahf pee rundeem un fartupeleem warr drohfschi gaidiht baggatus augtus. Kad fchöhs mehßlus (fuhdus) ween gribb bruhkeht, tad us ikkatru puhraweetu mehdi nemt weenu pilnu maisu no fcheem mehßleem, bet kad arri stakka fuhdus gribb likt, tad tilkai pus maisu no fcheem mehßleem warr likt us ikkatru puhraweetu. Weenä maifa irr 6 puddi jeb 12 pohdi, tas irr 240 mahrixas mehßlu un maffa **4 rub. 85 kap.** Skaidratas sinnas par to, ka un us lahdu wißi fchee mehßli us laufu ja-iffakaisa, warr dabbuht tanni magafihne no 4

P. van Dyl,

Rihgä, Sinder-eelä Nr. 11, Seefa nammä.

Tas jaunajs fabriks preefch **willu-dshjas wehrpshanas Kengeraggä,**

tam magafihne Rihgä, marßtal-eelä Nr. 2,

ußlawe sawu jo pilnigu lehgeri wiffadu sortu addamas un aufchamas dshjas, dajchu daschadäs wehrwes, par lehtu maffu, isdarra apstelleschanas it fchakti, un nemm arridsan **willu preefch wehrpshanas** pretti. 5

J. Lindau.

Ta leela

istabas-leetu (mefel) magafihne

no

Peter Rosenberg un beedra,

leelas-kehntas- un Kalka-eelas fuhri, Nr. 2,

par lehtu maffu peedahwa teem, tam wajjadigas wiffadas bruhkejamas istabas-leetas, ka: **fosas, krehßli, galbi, fkapji, kumodes, fpeegeti, gultas** un wehl daschas zittas leetas. Katris pirzejs ittin ufßizigi tiks apdeenehts. 5

Labbibas un prezzi tirgus Rihgä, tanni 10. Augustä un Leepaja tanni 3. Augustä 1868 gaddä.

Maffaja par:	Rihgä.		Leepaja.		Maffaja par:	Rihgä.		Leepaja.			
	R.	K.	R.	K.		R.	K.	R.	K.		
1/3 fchetw. (1 puhru) rudsu .	375	—	4	—	3	40	—	—	1	30	
1/3 " (1 ") kweefchu	450	—	5	—	6	—	—	—	1	10	
1/3 " (1 ") meefchu	300	—	3	20	3	—	—	—	1	25	
1/3 " (1 ") auju .	170	—	1	75	1	20	—	—	—	7	
1/3 " (1 ") firau .	500	—	6	—	—	—	—	—	2	75	
1/3 " (1 ") rupju rudsu miltu	—	—	4	—	3	50	—	—	1	55	
1/3 " (1 ") bihdeletu	475	—	5	25	4	25	—	—	—	—	
1/3 " (1 ") kweefchu milt.	—	—	6	50	7	50	—	—	12	—	
1/3 " (1 ") meefchu putrainu	—	—	4	75	5	80	—	—	6	—	
10 puddu (1 birkanu) feena	500	kap. —	5	50	3	—	—	—	5	85	
1/2 " (20 mahrz.) fweesta	450	—	5	—	4	—	—	—	5	85	
										6	50

No zenfures atwehlehts. Jelgawä, 12. Augustä 1868. Nr. 80.

Drukakhts pee J. B. Steffenbagen un debla.

(De klast peelikkums: **Basnizas un fcholas sinnas.**)

Basnizas un fkolhas sinas.

Weens Kungs, weena tizziba, weena kristiba.

Nahditajs: Sinas. Elementar-fkolmeisteru seminarija Lehrpatā. Mif-
rōnes sinas no Indijas. Zilweka mufsch. Jauna grabmata.

Sinas.

No **Baldohnes**. Tanni fwehdeenā pehz Turgeem mehs ar Deewa pahigū famu jaunu fkolhas-nammū effam eeswehtijufchi. Ilgus gaddus effam gaidijufchi, lihds mums irr isdeweēs famu fkolhu zelt. Tas fkolhas-nams irr jauki buhwehts zaur pašcha pagasta spehku un naudu, til tee lohki mums no krohna tappa dohti. Par fkolhmeisteri mehs effam isredsejufchees Kriščjahnū Schepfli, kas Jrlawas seminarā irr ismahzihšs un jau kahdus gaddus Gezawas Krišpehle par fkolhmeisteri bijis. Wiafch arri tubliht famu waffaras fkolhu irr eefahzīs. Lai Deews dohtu, ka ūchi fkolha mums wisseem buhtu par paleekamu fwehtibu! —

No **Saldus**. Utgahdajohs, ka zeen. Latw. awifchu apgahdatajōs mihti uffkubbina, lai par jaun'dsimmuūschahm jeb jaun'eetaifitahm dseedataju beedribahm sinu dohd. (Skatt. Basn. un fkolh. sinas Nr. 51 1867.) To wehrā lizzis, tē kahdus wahredus gribbu peeminneht; un mihtleem laffitajeem taggad stahstifchu, par Saldus draudses dseedataju beedribu. Scho pawaffar' fahkolt muhsu mihtlajs mahzitajs Kupffer, ar faweem fkolhmeistereem, basnizā pehz beigteem Deewa wahrdeem, kahdas stundas mahzija dseedahht. Bet redseja, ja it gruntigi un labbi gribb dseedahht, ta' arri gruntigaki wajag mahziht un mahzitees. Tadeht eerikteja muhsu dseedafchanas beedribu fkolhas-nammā. Kad arri usaugufcheem laudihm prahts neffahs us dseedafchanu, un kad nohtes jeb muūka ūhmes til lehti newarreja ispraūst, tad mahzitajs ar fkolhmeisteri Redlich, pehz nummureem jeb zippareem sahza mahziht. Tā nu weeglakt un ahtrakti warr ispraūst un eemahzitees. Tad nu fwehdeenā pehz beigtas Deewa kalposchanas, dseedataji salaffahs minnetā fkolhas-nammā, kur no fkolhmeistera un mahzitaja dseedafchanā teekam mahziti. Taggad gan us 4 balsim wehl nedseed, bet til us 2 balsim; jo papreefchu gruntigi gribbam mahzitees dseedahht us 2 balsim, un gribbam eemahzitees riktigi tohs nummurus trahpiht. Kad to gruntigi un labbi mahzehs, tad tilkai fahks dseedahht us 4 balsim. Preeks redseht, kā dseedataji preezigi us dseedafchanu un uszihtigi puhlejahs fawas ūrdis ar dseesmahm fahildihht un us augfchu pazelt. Labbi buhtu, kad katrā pagastā un draudse tahdas beedribas eetaifitu, kur ikkats, — kam luste us dseedafchanu, par fwehdeenahm fwehtus preekus preefch fawahm dwehfelehm warretu ūmeltees.

Lai dseedataju pulki mohdahs,
Zilatrā draudse, pagastā.

Celsch grehku meega kas atrohdašs;
Kam mehle (dwehsele) wehl irr fahzita: —
Lai nelawejahs ilgaki, —
Jo ahtri nahht, jo labbaki!

J. Dhsol.

Deepajā tai Greeku-kattofu (Kreewu) draudsei lihds ūchim ihpaūcha basniza nau bijuse; famu Deewa kalposchanu noturrejufchi weenā priwat-nammā. Taggad buhūchoht usbuhweht ihpaūchi basnizu; pee ūchihšs draudses peederroht 2 muischneeki, 9 teefahkungi, tee pahrejee draudses lohzeht pehz leelahs puffes efoht atlaifiti ūldati.

G. B.

Elementar-fkolmeisteru seminarija Lehrpatā. *)

Muhsu laikōs mahzibas gaisma isplattahs jo plaschi. Wiina aifneeds ne ween lehniau pillis un augstmannu nammus, bet arri pat masako zilweka buhdinu, ar faweem laipnigeem un spehziigeem starreem garrigu dūshwibu mohdinadama. Wiūfur fahelahs fkolhas, wiūfur praūfa pehz labbi ismahziteem fkolhmeistereem jeb fkolhlotajeem. Skolhofchanas darbu wiūfas kauschu kahrtas fahel eeraudsiht par derrigu un to jo augstā gohdā un zeenā turreht, ne kā lihds ūchim; faweem fkolhlotajeem usfahel derrigus mahjoktus un peeelahjigu pahrtikku fahahdaht. Kur fkolhas gaisma wehl kauschu garru nau apgahmojuse; kur ūrdis wehl gaismas kahribā nau eefullufchahs: tur sinams gan tumūchi, wahji un kuhtri laiki. Bet neds garriga tumūba, neds kuhtriba nekur wairs ilgi newarr pastahweht. Nefaprattribas meegs justin issuhd, kā traufis pawaffaras ledus druppās ūaluhsdams. Tadeht nu muhsu deenās jauneki, kam ūrdis us to neffahs, jo daudsumā us fkolhofchanas ammatu ūūchakli un kreetni warrehs ūataifitees. Tadeht lai wiūfi, kam derr, ūcho sinu par Lehrpatas seminariju nemm labbi gaumā.

1. Kas teek nopraūfihts no teem jaunekleem, kas gribb eestahtees Lehrpatas seminarijā.

1) Lehrpatas Elementar-fkolmeisteru seminarijā til weenreis par gaddu pehz pabeigtahm ūnanu-deenahm audūkni teel peenemti. Usnemamo ūkailis nau noteikts.

2) Til Kreew'-wahšs pawalūneeki teel peenemti, ihpaūchi tahdi, kas masal' ne kā 17 gaddus wezzi un kas pehz meefas un garra pilnigā weffeliba.

3) Zouneklus usnemmoht, wianus sinnafchanas pahrauda. Unemūchanas eūfamenā wismasal' tildaudj sinnafchanas wajag uūrahdiht, zil pilnigā kreisfkolhlā teel eemahzihts. Tadeht no jaunekleem teel nopraūfihts:

*) Us Lehrpatas seminarijas preefchneeku kuhūfchanu, ūcho Kromwald kunga rakūtu Latw. awifšs wehl eūnu eestzīs, jebūchu ūchis rakūts zittās laika lappās zireis tizzis nodrukahšs. Latw. Aw. apgahd.

Religijs (jeb tizzibas mahziba): 1) Bezžas un jaunās derribas stahsti, tā winni istahstīti lahdā labbā Bihbeles stahstu-grahmatā (Zahn, Preuß, Kurg);

2) Luttera masaja katkismus sinnaščana un fapraščana ar jo waijadšigeem Bihbeles pantineem (Kurg, Religionslehre);

3) basnizas stahstu wiswairaf eewehrojamee notikkumi;

4) jaunekkeem arri jasinn no galwas lahdas no swarigakahm garrigahm dseefmahm.

Wahzu wallodā: 1) Jaunekkeem jamahf labbi un fapratīgi lassihf;

2) jaunekkeem buhs speht faprašt un atteikt islassitu poētisku jeb prosaisku raksta gabbalu, kas til grehts tā: „der gerettete Jüngling von Herder“ jeb „die Kreuzschau von Chamisso“;

3) no Wahzu wallodas grammatikas tirdauds jasinn, zil Westberga leelafajā grammatikā atrohnahs;

4) jaunekkeem buhs speht usrakstih ihfu rakstu (Aufsah) beš leelahs misseščanahs wallodas un ortografijas likkumōs (par pr. ja-usraksta preekščlassihfs stahstinsch, jeb dohmas kahrtīgi jafaleef par kahdu fakkamu wahrdu, preekšč ka usmets (Disposition) teef eedohts).

Cewehro: Šihš nopraščanas Wahzu wallodā teef pamasnatas pee teem jaunekkeem, kas nau tahdās fkolās bijušchi, kur Wahzu walloda par mahzibas wallodu.

Kreewiskā wallodā: 1) japroht wingri lassihf un wahrduš pehz Kreewu mehles labbi issaukt;

2) japroht tulkoht weeglus, prosaisklus rakstus;

3) ja-usrahda drohščha grammatikas, arri swarigako sintakses likkumu sinnaščana;

4) jatulko weegls wahziskš lassijums us Kreewu wallodu beš rupjas misseščanahs grammatikas likkumōs;

5) japroht kreewiski farunnatees par tahm aprastahm dšihwes buhščanahm.

Aritmetikā: weenkahrtigohs un daudskahrtigohs treijškaitu rehkinumus, beedribas rehš., maisščanas, jaulščanas rehš., procentu rehš. un kwadratu un kubika sakau usmekleschana.

Geometrija: Planimetrijas un stereometrijas grunts mahzibas.

Geografija: wissu peežu pafauls daku šisisku un politisku aprakščianu (Leitfaden von Spalring jeb kleiner Leitfaden v. Daniel), ihpaschi Kreewsemmes geografija.

Historija (jeb pafauls stahstōs) historijas pahsklats par wissahm walstihm (Grundriß der Weltgeschichte von Andrae jeb Leitfaden der Weltgeschichte von Dittmar) Kreewwalsts historija jasinn jo dšikati.

Dabbas mahziba: jasinn wiswajadšigakee preekščmetti (Gegenstände) ij dšihwneeku-, augu- un mineralwalstihm un šisikas grunts likkumi.

Cewehro: Jaunekkeem pafcheem buhs par leelu leelo labbumu, ja tee jau pee usnemščanas mahzehs klaweeres jeb wihjoles spehleht un kahrtīgi dseedaht; bet jaunekli teef arri peenemti, kad šehš mahzibas wehl truhst.

4) Teem, kas grihb eetapt seminarijā par mahzekkeem, ja-usrahda schahdas šihmes: a) krusama grahmata;

b) eefwehtščanas šihme; c) kahrtas šihme (Attestat über den Stand); galwas maksatajeem waijadšiga no pagassa atlaischama šihme (Legitimations-Zeugniß oder Entlassungs-Zeugniß); d) fkolās šihme no tahs fkolās, kur jaunekli isgahjuschi zaur; ja pehz fkolās atstahščanas nau pagahjuschi wairaf ne tā š mehnefchi. Bet ja pehz fkolās beigščanas ilgahš laikš buhtu aistezejis, jeb ja jauneklis fawu mahzibu mahjā dabbus, tā ja-usrahda šihme par usweščanohs no tahs draudses mahzitaja, kur jauneklis pehdigā laikā peemittis.

II. Kahdas mahzibas un kahdas rektes Tehrpatas seminaristi eeguhst.

1) Seminarijas mahzekli triju gaddu laikā teef ismahziti.

2) Seminaristi tohp mahziti no pafcha inspektora un seminarijas fkolotajeem (taggad šeh mahja: pats inspektors, weens uniwersitetes profesors un 3 fkolmeisteri).

Pirmā un ohtā gaddā, pirmā kahrtā tahs libd atnestas sinnaščanas jo dšikati un plaschaki teef isstrahdatas un pawairotas, ohtā kahrtā wehl dafčas zittas sinnamibas teef mahzitas, tā jaunās mahzibas, par pr. musika teortija, behrnu audsinščanas un mahzščanas sinnamiba, gimnastika (Turnen), dahrsu kohpschana u. t. pr.

Seminarišteem atwehlehts arri pee Tehrpatas augstahs fkolās (uniwersitetes) pee tahm mahzibahm par šisiku, chimiju un tehnologiju nemt dallibu. Uniwersitetes pedagogiskā bibliotekā seminaristi tahs grahmatas warr dabuht lassihf, kas wehl truhst pafchai seminarijas bibliotekai.

Treščā gaddā sabkahs seminarijas audseku praktiska darboščanahs, prohti tanni pee seminarijas peederigā elementar-fkolā. Kad seminaristi us fawu rohku schinni fkolā sah mahzihf, tad sinnamis seminarijas inspektors un tee zitte fkolotaji nahf palihgā cerahdidami, pahrraudšidami un pamahzidami, kur un tā ween waijadšigs.

3) Jaunekli seminarijā diwās schkirahs teef usnemti, prohti:

1) Kā krohna audseknī. Winnu škaitis ir 10. Schee mahjo pafchā seminarijas nammā un turklahf teef pafehdinati un apmasgati. Krohna audseknī apnemmahs pirmohs pežus gaddus pehz pabeigtahs triju gaddu isfkolofšanas — strahdaht fkolmeisteru ammatu, pehz augstahs fkolās-waldibas nospreščanas. Krohna audseknem pafcheem jagahda par apgehrbu un waijadšigahm grahmatahm.

2) Kā audseknī us fawu maksu. Tahdus usnemti, zil ween peeteizahs, sinnamis kad tilkai derrigi. Winni nepeemihf seminarijas nammā, bet eenohmajahs pilsehtā, wianni no seminarijas netohp usturrekt, tadeht wiakkeem nekahdas apnemščanahs pehz beigteem fkolās gaddeem nau ja-ispilda; bet warr liktees, tā ween pafchi grihb. Kad kahdas krohna audseknī weetas teef brihwas, tad no scheem audseknem nemm weetneelus, ja kas grihb tikt par krohna audseknī. Tahdeem seminarišteem, kas mahzibas gaddus sabkuschki us fawu maksu,

bet kas til pehžlaikā par krohna audselneem tiklufchi, tee atdeeneschanas gaddi teef pa-ihfinati, — teem ja-atdeene lihds 3 waj 4 gaddi. Par mahzibu ween abbejeem mahzkeem jamaksa par gaddu 24 rubufi.

Gewehro: Tee jaunelli, kas wiffās noprassamās sinnaſchanās un mahzibās eſſamēni neſpehji nolift, bet zittadi iſleekahs deewſgan derrigi, tee tohp mehginafchus ſeminarijā kā weefetaji peenemti. Kad tee labbi mahzahs, wiſwairaf tannis ſinnaſchanās, eelſch kam bij par wahji pee eſſamēna nolifſchanās, tad tee pehž gadda pilnigu ſeminariftu rindā warr eeſtahteēs. Tahdeem weefetajeem peepalihds til tee ſeminarijas ſkohlotaži, til arri wezzakee ſeminarifti pehž wajadſibas un kad kahds palihdsibu praſſa.

4) Tee jaunelli, kas ſeminarijā par mahzkeem uſnenti, til tannis mahzibas gaddōs, kā arri pehžlaikā, kad par ſkohlmeiſtereem tiklufchi, no rekrufchu nemſchanās ſwabadi.

III. Žil naudas wajaga teem, kas grihb ſeminarijā uſ ſawu maſku iſmahziteēs.

Par nohmu, ehdeenu, apmaſgaſchanu, ſkohlun gromatahm wajaga par gaddu 150 lihds 200 rubufi.

IV. Kahdās weetas tee ſchē iſmahzitee ſkohlatoži ſawu ammatu warr ſtrahdaht.

1) Wiſſās tannis elementar-ſkohlās, kas atrohnahs Baltiſtu guberniju pilſehtōs, prohti Kurſemmē, Wiſſemmē un Žggaunſemmē.

2) Kirſpehku- un pagasta-ſkohlās uſ ſemmehm, kad derrigas weetas atrohnahs. *)

Gewehro: kas uſ ſchahdu darbu dſennahs, tas ſchēpat latwiſku wallodu peeklahjiigi warr eemahziteēs.

3) Wiſſā plattā Kreewuſemmē, kur ween tahdas ſkohlās atgaddahs. (Schinni ſeminarijā Kreewiſka walloda til tab tohp iſklohta.)

4) Pee lūngu behneem par mahju-ſkohlotažeem. (Schinni laikā wiſwairaf uſ Kreewuſemmi tohs ſeminarijā iſmahzijuſchohs aiſaizina.)

5) Tee ſeminarifti, kam labbas galwas un kas labbi mahzijuſcheēs, pehžlaikā eſſamēnu warr nolift par ſkohlotažeem preekſch kreisſkohlahm jeb preekſch zittahm augſtaſahm ſkohlahm, tiklihds kā arri tahs ſinnamibas eeguhtas, kas pee ſchahda eſſamēna ihpaſchi wajadſigās.

Tee, kas grihb jo ſihkafas ſinnās par ſcho ſkohlun, lai atraſta gromatu pee ſeminarijas inſpektora. Arri tohp ſuhgts, lai tee, kas uſ ruddeni dohma ſchurp dohteēs, arween' jau preekſch ſahueem, žil ahtri eeſpehdami, ſchēit atlaiſch ſinun.

Altis Kronwalde,
ſkohlotažis ſeminarijā.

*) Wiſſemmē neweēs newarr palift nedī par kirſpehles — (draudſes) — ſkohlmeiſteri, nedī par pagasta ſkohlmeiſteri, ja nebuhs waj ſmahziteēs Wallaſ ſeminarijā, waj eſſamēnu iſturrejis pee tahdas aprinka-ſkohlās wald iſchanaſ Wiſſemmē. Tehrwatas ſeminarifteem ſemneku ſkohlās nau ti nekadba preekſchrohta, jeb leelaka rekte par ziteem nepahēauditeem ſkohlmeiſtereem. Waj Kurſemmē un Žggaunſemmē tāpat ir, to neſinun.

Latw. Aw. apgahdatažis.

Wiſſiones ſinnas no Indijas.

6.

Leipziņas miſſiōnes direktors Gardeland 29. Noemberi 1867 ar Deewa palihgu ir nonahjis Indijas ſemmē un tahs pirmahs neddelas ir palizis Trankebarā, jo winnam tur bij daſchadas darrifchanās ar miſſiōnes baſnizas rahti. No 2. lihds 9. Februārim wiſch ſaizinaja wiſſus miſſiōnarus un Tamuku mahzitažus uſ ſinodi (mahzitažu ſa-eeſchana), ar winneem par wajadſigahm baſnizas leetahm grihbēdams ſorunnateēs. No wiſſahm tahm leetahm, par kam winni ir ruunajuſchi un ſpreeduſchi, til weenu wajadſigu leetu grihbū peeminneht. Lihds ſchim tahs Indijas draudſes bij miſſiōnes-draudſes, tee mahzitaži ir miſſiōnari, kas no Eiropas turp aiſſufhiti; tahs draudſes, baſnizas uu ſkohlās tappa uſturretas un walditas no ſcheijenes pr. no Eiropas. Bet kad nu taggad kriſtitu lauſchu ſkaitlis ir palizis leelahs; kad no Tamuku tautas jau mahzitaži un ſkohlmeiſteri ir zehluſcheēs; tad tas laikis ir nahjis, kur Indijas draudſchm wairahf ja-eeſahf uſ ſawahm paſchu lahjahm ſtahweht, kur paſchahm jagahda par ſawahm wajadſibahm, ka lai Eiropas miſſiōnareem nebuhtu jaſtrahda tannis kriſtigās draudſes, kas Indijā weetahm paſtahw, bet lai wairahf ar paſcheem teem paganeem warretu darboteēs. Tad tahm draudſchm jamahzahs, kā paſchahm jagahda par ſawahm baſnizas un draudſes leetahm, tāpat kā pee mums tahs draudſes paſchas ſaweem mahzitažeem dohd pahrtiſchanu, taifa baſnizas un ſkohlās-naummu, gahda par ſaweem nabageem u. t. j. pr. Tapehž ta ſinode ir ſpreeduſi, ka no ſchi laika teem laudihm buhs jadohd kahda dahwana pee kriſtibahm, pee lauſaſchanahm, eeſwehtifchanahm u. t. j. pr., un iſkatrai draudſei buhs paſchai ſožziht, žil wianna gribbehs un ſpehs doht. Turklaht tai draudſei buhs jadohd iſgaddōs weena nodohſchana, waj naudā, waj labbibā. Wiſſa nauda taps ſameſta baſnizas-lahdē un taps dallita 3 dallās: 1) preekſch nabageem, 2) preekſch ſkohlahm, 3) preekſch mahzitaža. Kad ta draudſe patte deewſgan naudas newarrehs ſadſiht, tad miſſiōnes waldiba winneem wehl peepalihdschēs. Kad buhs wairahf mahzitažu no Tamuku tautas, tad dallihis tahs leelahs miſſiōnes-ſtanžijas maſalās draudſes. Tee mahzitaži no Tamuku tautas tad wairis neſtahwehs appakſch ta miſſiōnara, kam winni lihds par palihgu dohti, bet winni wiſſi ſtahwehs appakſch Trankebaras baſnizas rahts. Sinnam ka tahdas jaunās leetas newarrehs eezelt uſ weenu rei.

Pehž beigtas ſinodes direktors Gardeland lihds ar miſſiōnaru wezzako Rordes iſbrauza no Trankebaras tahs zittas ſtanžijas apraudſiht. Iſkatra ſtanžijā winni palikufchi kahdas deenas, pahrbauđijuſchi tahs draudſes un ruunajuſchi ar winnahm par wiſſahm wajadſigahm leetahm, apluhlojuſchi wiſſas ſkohlās, arri iſmeklehs, kahdas tahs baſnizas un tee miſſiōnes nammi, lai wiſſur atraſtu, kas tur truhft un kahdā wiſſe tahs miſſiōnes leetas buhs pahrlabohht. Tanni 15. Februari winni ar ſawu darbu eeſahfuſchi un to dohmaja pabeigt tanni 21. Juni.

D. P.

Zilwefa muhsch.

Grehka nopelnis irr nahwe (Reem. 6, 23.) un: Tu effi pihfchli un tew buhs atkal par pihfchfeem palikt, (1. Mohf. 3, 19.), ta fakka fwehti rakfti; tadehl gan neweenam nenahks prahta jautahf: „kapehz zilwekam jamirft?“ Ka fcheitan mums nau paleekams pilsehts, to ikweens pats redi ar jawahm azzihm, un tas jatizz waj grihb waj negrihb; bet dasch labs prafta: „Zil ilgi fcheitan palikfchu?“ Zjabs atbild: „Zilweks, no feewas dsimmis, dsihwo ihfu laiku“ (Zjab. 14, 1.). Pehz fcheem Zjaba wahrdeem gan buhtu japraffa: „kapehz zilweks til dsihwo ihfu laiku?“ Wezzos laikos zilweki peedsihwoja 900, ir wehl wairahf gaddus, taggad, kad zaur zaurihm nemmam, retti tik kahds demindefmit. Zebfchu gan neweens mums par to newarr galwoht, ka toreis gaddu garrums un laiku rehfinafchana tahdi pat bijufchi, kahdi taggad, tomehr nau jabrihnahs, ka zilweki pirmos laikos tik ilgi dsihwojufchi, jo Deewam wiffas leetas irr eefpehjamah; winnam arri spehjamah tawu gaddu flakfli pawairoht, ja tik tu pats to tihscham nepa-ihfni. Ir muhsu laikos zitti zilweki labbu wezzumu peedsihwojufchi, un kad tahdu wezzu zilweku muhschu ar zittu zilweku gaddeem falihdsinadami labbi apluhfojam, tad warram redseht, ka zilweks dands reis pats wainigs, ka garru muhschu nepeedsihwo. Dsihwocht zits nekah nau, ka pamafitnam nomirt. Dsihwibu warr falihdsinacht ar swezzi, kas degdama patte fewi aprijahs. Swezzi plewinadams to ahtrakti isdedfinafi, ne ka meertigi turredams; tapat arri buhs zilwefa dsihwiba. Behdas, raifes, ruhpes, firdehfti, arri pahrlaeku leeli preeki, neweenada dsihwe, wijs tas muhsu dsihwibai darra gallu. Tas irr pateefigs notikkums, ka dascham zilwekam par weenu deenu un nakti no leelahm bailehm un behdahm matti nofirmufchi, ta weena deena un natts pee fchi drohfschi pahri defmits gaddeem lihdsinajamas. Zjagahjufcha gaddu fimteni kahds wihrs peedsihwoja fimts gaddus. No dabbas winafch nebuht nebij lohti fpehzigs, ihpafchi winafch arweenu fuhdsajahs par kruhschu fahpehm, bet winafch dsihwoja arweenu weenadi, fahfigi un gauft wiffas leetas. Scho wihru neredseja nefad gaufschi fmeijotees, bet winafch arri ne-effoht nefad gaufschi raudajis. Noturreschanahs no pahrlaeku leeleem fmeekleem un leelahm raifehm irr arri wajjadfiga pee ilgas dsihwofchana. Zitti gudri no wezzeem Greekeem, fo par „Stoikereem“ faufa, ta mahzija: „Laimigs irr tas zilweks, kas pee wiffahm leetahm paleek weenlihdsigs, (weena un tanni pafcha prahta). — wai tam nabagam, fo preeki preezigu un behdas fflummigu padarra!“ Schihs bij paganu mahzibas, un lai gan krittigs zilweks wianahm newarr uf matu pakka darriht, tad tomehr tur derrigs padohms atrohdam. Uf zil behdu pilnas stundas un deenas weena weeniga nekreetnu, ne-atwehletu preeku minute dascham zilwekam jau irr atneffufe, kas ne ween garram, bet arri meefai flahdejis; jo kad weenam lohze-

klim kas laifch, tad wiffa meefa zeesch lihds. Tadehl, kas jawu garrigu un meefigu dsihwibu pareifi grihb lohpt, tas lai mahzabs pats fewi apwalditees. Leelaka laufchu dakka mirft preefch 70. gadda, un retti tik peedsihwo wairahf. Bet newajaga dohmaht, ka ta jau laime leelaka, ja zilweks atfneedf garru muhschu. Greekeem tahds faklamah wahrds: „No tee deewekli mible, tas mirft jaunekka gaddos.“ Schim faklamam wahrdam arri jawu pateefiba.

(Uf preefchu beigums.)

Zauna grammat.

„Der Unterricht in der Heimathskunde von Otto Kronwald. Dorpat Druck und Verlag von G. J. Karow. 1867.“ Makka 40 kap. fudr.

Es zeenijamam rakftitajam wispirms pats no sawas pufes par tahm mahzibahm pateizohs, fo no schihs grammatinaas efmu fmechlis un ar preeku es to peedahwaju katram ffohlmeisterim; jo katrs, scho grammatinu islaffijis, buhs palizzis gudrahks un buhs no Prattis, zil tas ffohlas wajjadfigi, ka teem behrneem nestahfam papeeffch no Amerikas un Afijas kalneem un uppehm, laudihm un semmehm, pirms behrni papreefch nau dabjujufchi eepafihtees ar sawas draudses kalneem un uppehm, laudihm un semmi. Wiffas leetas, fo behrni geograffia par fweefchahm semmehm eemahzifees, zaur behrnu galwinahm isees, ka zaur feetu, jeb gullehs galwa ka fehla seemas laik nedsihwa gull fafallufchahs semmes flehpi, ja behrni pee tahs semmites, fur pafchi dsihwo, papreefch ar tahdahm leetahm nebuhs eepafinnufchees un eemahzijuufchees. Scho grammatinu islaffijis, flaidri efmu no Prattis, zil wajjadfiga ta dsimtenes-sinnafchana katram zilwekam un tuhliht pats pee saweem behrniaeem efmu fahzis darriht pehz Kronwald lunga padohma. Til weena waina man rahdahs buht pee schihs grammatinaas, ka tur ihfum a pee kautkahdas leetas par prohwi nau rahdihts, kahda wihs ta dsimtenes-sinnafchana behrneem ja-eemahza. Jo nau deewagan, ka zeen, rakftitajis mums israhda, kas ta irr par tahdu leetu, un kahds labbums no tahs zekahs; bet jauns ffohlmeisteris arri tuhliht ihfu pamahzifchana grihb redseht, ka to leetu eefahkt. Zerrefim, ka Kronwald lungs mums uf preefchu wehl ohtru grammatinu, tikpat flaidru, faprohtanu un baggatu farakftihs, fur mums to zellu rahdihts, ka behrneem dsimtenes-sinnafchana ja-eemahza. Bet wehl weenrei katram ffohlmeisterim to padohmu dohmu, lai scho grammatu pehrf; sawus 40 kap. nenofchelohs un wehl weenrei zeen. rakftitajam paldeews par tahm labbahm mahzibahm, no winna grammatinaas fmeekmahm! —

Latw. awifchu apgahdatajs: Gotthard Bierhuff.

No jensures atwehlehts. Jelgawa, 10. Augustä 1868. Nr. 79.

Drucktsht pee J. W. Steffenhagen un dehta.